

Kommittédirektiv

Genomförande av ett nytt konsumentkreditdirektiv

Beslut vid regeringssammanträde den 12 oktober 2023

Sammanfattning

En särskild utredare ska analysera och föreslå vilka författningsändringar som behövs för att i svensk rätt genomföra ett nytt EU-direktiv om konsumentkrediter som nyligen antagits.

Utredaren ska

- analysera det nya konsumentkreditdirektivet,
- analysera, jämföra och ta ställning till de alternativa tillvägagångssätt och valmöjligheter som direktivet erbjuder,
- bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet i svensk rätt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag och förslag på andra åtgärder.

Uppdraget ska redovisas senast den 11 oktober 2024.

Det nya konsumentkreditdirektivet

Under de senaste åren har marknaden för konsumentkrediter genomgått stora förändringar. Kreditavtal ingås oftare över internet och nya marknadsaktörer erbjuder nya typer av kreditavtal. Den tekniska utvecklingen har bl.a. lett till att såväl konsumenter som kreditgivare fattar snabbare beslut, att det uppstått nya sätt att lämna information och att kreditprövning kan ske genom automatiska beslutssystem. I syfte att förbättra konsumentskyddet och därmed öka konsumenternas förtroende och främja en väl fungerande

inre marknad, lämnade Europeiska kommissionen 2021 ett förslag till ett nytt EU-direktiv om konsumentkrediter, se KOM (2021) 347 final.

Med utgångspunkt i kommissionens förslag har Europaparlamentet och rådet antagit ett nytt direktiv om konsumentkrediter. Det nya direktivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG om konsumentkreditavtal (2008 års direktiv).

Det nya direktivet har fått ett utvidgat tillämpningsområde jämfört med 2008 års direktiv. Exempelvis omfattas ränte- och avgiftsfria krediter i fler fall än tidigare. En kredit som lämnas av en tredje part vid köp av varor och tjänster omfattas alltid av reglerna i det nya direktivet, oavsett om den är räntefri eller inte.

En rad av bestämmelserna i det nya direktivet har motsvarigheter i 2008 års direktiv. Många av dem har dock genomgått förändringar. Det gäller bl.a. bestämmelserna om marknadsföring, information och kreditprövning. När det gäller reglerna om ångerrätt har perioden som ångerrätten kan utnyttjas fått en bortre tidsgräns även i de fall då konsumenten inte fått del av all information. Dessutom ska konsumenten få en påminnelse om ångerrätten efter att avtalet har ingåtts. Kriterierna för att en kreditgivare efter kreditprövning ska kunna bevilja en kredit har också förtydligats.

Det nya direktivet innehåller också bestämmelser som inte har någon motsvarighet i 2008 års direktiv. Bland dessa kan nämnas regler om rådgivningstjänster, krav på kompetens hos kreditgivares och kreditförmedlares personal, ett allmänt hederlighetskrav för kreditgivare och kreditförmedlare, finansiell utbildning för konsumenter samt bestämmelser om skyldigheter för kreditgivare att vidta uppskovs- och anståndsåtgärder innan verkställighet begärs. Dessutom innehåller direktivet regler om förbud mot kopplingsförbehåll, dvs. att en näringsidkare kräver att konsumenten för att få en kredit också måste köpa andra produkter eller tjänster. Direktivet innehåller därtill krav på förfaranden för registrering, tillstånd och tillsyn över kreditgivare och kreditförmedlare.

Medlemsstaterna ska ha genomfört det nya direktivet senast två år efter dess ikraftträdande.

Nuvarande regler

I svensk rätt har 2008 års direktiv genomförts huvudsakligen i konsumentkreditlagen (2010:1846). Lagen, som är tvingande till förmån för konsumenter, innehåller bestämmelser om bl.a. information, marknadsföring, kreditprövning, ångerrätt och rätt till förtidsbetalning. Även vissa tillsynsfrågor behandlas i lagen.

Flera av det nya direktivets bestämmelser saknar motsvarighet i svensk rätt. Andra förekommer endast för vissa särskilda kredittyper. Det gäller t.ex. reglerna om förbud mot kopplingsförbehåll, som i dag endast gäller vid tecknande av bostadskrediter, se 13 c § konsumentkreditlagen. För bostadskrediter gäller också i dag regler om rådgivning, kunskaps- och kompetenskrav samt ett allmänt hederlighetskrav, se lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Krav på förfaranden för registrering, tillstånd och tillsyn finns i dag för vissa kreditgivare och kreditförmedlare i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Uppdraget att analysera och föreslå hur EU-direktivet ska genomföras

En särskild utredare ska ta ställning till hur det nya konsumentkreditdirektivet ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet och lämna nödvändiga författningsförslag och förslag på andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet. Utredaren är oförhindrad att överväga andra närliggande frågor.

I uppdraget ingår att analysera, jämföra och ta ställning till de valmöjligheter som EU-direktivet erbjuder. Utredaren ska för varje ställningstagande redovisa för- och nackdelar med alternativen. Direktivet ger t.ex. en möjlighet för medlemsstaterna att inte tillämpa samtliga direktivets bestämmelser för vissa särskilda kredittyper. Utredaren ska ta ställning till om det är motiverat att använda sig av denna möjlighet.

I vissa avseenden är svensk rätt redan förenlig med det nya direktivet. Utredaren bör som utgångspunkt fokusera på de delar av direktivet där det krävs att de svenska reglerna ändras. I de fall utredaren bedömer att det, utöver vad som redan följer av svensk rätt, finns anledning att gå längre än

vad direktivet föreskriver ska detta motiveras med en analys som tar hänsyn till EU-rätten och då särskilt den fria rörligheten.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men medlemsstaterna får bestämma de närmare formerna för hur detta ska ske. Sverige har alltså vid genomförandet av det nya konsumentkreditdirektivet ett visst utrymme att anpassa reglerna till svensk rätt i övrigt. Vid utformningen av förslagen ska utredaren ansluta till den systematik och terminologi som används i svensk rätt. Förslagen bör dessutom utformas på ett sätt som går att förena med grundläggande civilrättsliga principer. Liksom vid all lagstiftning bör enkelhet, överskådlighet och konsekvens eftersträvas.

De förslag som utredaren lämnar bör sammantaget ge en väl balanserad reglering. I detta ligger att utredaren ska ta hänsyn till både näringsidkares intressen och intresset av en hög konsumentskyddsnivå. Med denna utgångspunkt ska utredaren utforma förslagen så att företagens administrativa kostnader hålls så låga som möjligt. Därtill bör utredaren sträva efter att myndigheternas administrativa kostnader hålls så låga som möjligt.

Utredaren ska därför

- analysera det nya konsumentkreditdirektivet,
- analysera, jämföra och ta ställning till de alternativa tillvägagångssätt och valmöjligheter som direktivet erbjuder,
- bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet, och
- lämna nödvändiga författningsförslag och förslag på andra åtgärder.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma och beskriva förslagets ekonomiska konsekvenser, innefattande samhällsekonomiska konsekvenser, och konsekvenser i övrigt för enskilda, företag och det allmänna. Utredaren ska även beskriva och beräkna eventuella offentligfinansiella konsekvenser, däribland eventuella konsekvenser för berörda myndigheter. Utredaren ska beräkna påverkan på statens inkomster och utgifter. Om förslag som lämnas innebär offentligfinansiella kostnader, ska förslag till finansiering lämnas. Förslagen

ska även i övrigt redovisas enligt vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474).

Utredaren ska också redovisa om förslagen har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa genomförandet i de berörda nordiska länderna och i de andra länder som utredaren bedömer vara av intresse.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår i Regeringskansliet.

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag.

Uppdraget ska redovisas senast den 11 oktober 2024.

(Justitiedepartementet)